

Boerenbond Vzw
Boerenbond
Diestsevest 40
3000 Leuven
T -

Datum 17 januari 2020
Van Diane Schoonhoven
Aan VREG

Betreft

Reactie Boerenbond op Consultatie (hernieuwbare) energiegemeenschappen

1 LAND- EN TUINBOUWSECTOR NEEMT CENTRALE ROL IN BIJ ENERGIEGEMEENSCHAPPEN OP HET PLATTELAND

Hierbij willen wij reageren op de Consultatie met betrekking tot (hernieuwbare) energiegemeenschappen. Boerenbond juicht de ontwikkeling van (hernieuwbare) energiegemeenschappen toe en wil benadrukken dat de landbouwsector een centrale rol wil en kan spelen in dergelijke decentrale energiegemeenschappen op het platteland. Ook vandaag de dag speelt de land- en tuinbouwsector al een belangrijke rol om lokale elektriciteitsnetwerken stabiel te houden, met name door middel van de flexibele inzet van WKK's vanuit de glastuinbouw. Deze glastuinbouwsector heeft zodoende al de nodige ervaring met de werking van energiemarkten en congestiemanagement. Dit is kennis die lokale energiegemeenschappen hard nodig zullen hebben. Door de land- en tuinbouwsector actief te betrekken bij de uitbouw van lokale energiegemeenschappen op het platteland kan dergelijke lokaal beschikbare kennis maximaal benut worden en kunnen investeringen en kennis zorgen voor een economische meerwaarde voor de deelnemers. Deze economische meerwaarde dient ook een belangrijk voordeel te zijn van participatie in (hernieuwbare) energiegemeenschappen.

2 ENERGIEGEMEENSCHAP VORMT HET BASISMODEL

Om zoveel mogelijk één lijn te brengen in de wetgeving rond (hernieuwbare) energiegemeenschappen, lijkt het aangewezen om beide concepten maximaal op elkaar af te stemmen waarbij de energiegemeenschap het basismodel vormt, zoals de consultatietekst al aangeeft. Hiervoor moet echter het concept van een energiegemeenschap uitgebreid worden.

Daarom stelt Boerenbond voor dat energiegemeenschappen niet alleen op elektriciteit, maar ook op andere energiedragers (warmte, brandstoffen, (syn-)gas, ...) betrekking moeten kunnen hebben. Uiteraard heeft de Vierde elektriciteitsrichtlijn alleen betrekking op elektriciteit. Maar nergens worden andere energiedragers expliciet uitgesloten. Vandaar ons voorstel dat zowel energiegemeenschappen als hernieuwbare energiegemeenschappen op alle energiedragers betrekking kunnen hebben. Zo produceert de glastuinbouwsector met WKK's naast warmte tegelijkertijd meer elektriciteit dan zij zelf nodig heeft. Deze elektriciteitsproductie zou in een energiegemeenschap lokaal ter beschikking gesteld moeten kunnen worden. Zodoende kan de productie ervan afgestemd worden op de lokale elektriciteitsbehoefte van dat moment. Ook zou de glastuinbouwsector bijvoorbeeld kunnen participeren in een lokaal warmtenet als onderdeel van een energiegemeenschap; een glastuinbouwbedrijf kan zowel afnemer als (back-up)leverancier van warmte zijn.

Ook stelt Boerenbond voor dat de zeggenschap van energiegemeenschappen behalve bij Kleine ondernemingen, ook bij Middelgrote ondernemingen kan liggen, zoals dit ook geldt voor hernieuwbare energiegemeenschappen. In artikel 2, punt 11 van de Vierde Elektriciteitsrichtlijn wordt weliswaar gezegd dat onder andere Kleine ondernemingen zeggenschap hebben, maar worden Middelgrote ondernemingen

nergens expliciet uitgesloten (zoals betrokkenen bij grootschalige commerciële activiteiten wel expliciet uitgesloten worden).

Uiteraard voeren KMO's commerciële activiteiten uit, maar we nemen aan dat zij per definitie niet betrokken zijn bij grootschalige commerciële activiteiten aangezien het om KMO's gaat (anders zouden zij geen KMO's meer zijn maar een Grote onderneming).

Indien het huidige concept van energiegemeenschappen op deze manier niet zou worden aangepast, pleit Boerenbond ervoor dat dit toch een mogelijke vorm van een erkend samenwerkingsverband zou kunnen zijn naast de energiegemeenschappen en hernieuwbare energiegemeenschappen, zoals specifiek gevraagd wordt in de consultatie onder 3.2.1.5 *Samenwerkingsverbanden die niet aan de begripsomschrijving van (hernieuwbare) energiegemeenschappen voldoen*. Het lijkt echter wenselijker om het aantal vormen van samenwerkingsverbanden waaraan rechten worden toegekend niet onnodig groot te maken, het aanpassen van het concept energiegemeenschappen heeft daarom de voorkeur.

3 INVULLING HERNIEUWBARE ENERGIEGEMEENSCHAP

Wat betreft de nabijheidsvereisten voor de invulling van een hernieuwbare energiegemeenschap pleit Boerenbond ervoor om hier zeker geen gemeente- of landsgrenzen te hanteren. Dit zou projecten onnodig beperken. Ook komt het concept van hernieuwbare energiegemeenschappen voort uit Europese richtlijnen en zou daarom best niet beperkt worden tot individuele lidstaten.

Wat betreft de invulling van een faciliterend kader pleit Boerenbond ervoor dat hier ook werkelijk rekening gehouden wordt met de decentrale ligging van hernieuwbare energiegemeenschappen. Om hernieuwbare energie op het net te kunnen zetten dient het net zwaar genoeg te zijn. Op het platteland 'eindigt de lijn' echter dikwijls. Hierdoor kan het zijn dat een energiegemeenschap een beperking meekrijgt na een netstudie over hoeveel zonnepanelen bijvoorbeeld ze mag plaatsen. Wil ze meer plaatsen, dan moet ze mogelijks zelf zorgen voor de verzwaring van de lijn, want te veel hernieuwbare energie op dezelfde zwakke distributielijns zorgt voor een overspanning op dit net. Het faciliterend kader rond hernieuwbare energiegemeenschappen zou hierin oplossingen moeten aanreiken, zodat de troeven van het platteland ten volle benut kunnen worden in een energiegemeenschap op het platteland.

Met betrekking tot het beperken van het lidmaatschap in een hernieuwbare energiegemeenschap tot een beperkte groep actoren, wil Boerenbond meegeven dat het voor een hernieuwbare energiegemeenschap soms nuttig kan zijn om een lid (zonder zeggenschap) te hebben die betrokken is bij grootschalige commerciële activiteiten in de energiesector omdat anders deze kennis moet worden ingekocht, wat kostelijk is. Daarom is er iets voor te zeggen om ook bij hernieuwbare energiegemeenschappen hetzelfde onderscheid tussen lidmaatschap en zeggenschap toe te passen als bij energiegemeenschappen, waarbij iedereen lid mag worden van een hernieuwbare energiegemeenschappen, maar het zeggenschap beperkt is tot een afgebakende groep actoren. Dit geeft de gelegenheid om de nodige ondernemerschap te injecteren in de hernieuwbare energiegemeenschap en op deze manier kan het concept van energiegemeenschap en hernieuwbare energiegemeenschap nog sterker op elkaar afgestemd worden.

Tot slot wil Boerenbond voorstellen dat hernieuwbare energiegemeenschappen een bepaald aandeel van hun hernieuwbare elektriciteit niet zelf moeten produceren, maar met behulp van Garanties van Oorsprong kunnen invullen.

4 BIJKOMENDE REGELS, RECHTEN EN PLICHTEN VOOR (HERNIEUWBARE) ENERGIEGEMEENSCHAPPEN

Boerenbond is van mening dat als gevolg van de oprichting van (hernieuwbare) energiegemeenschappen de totale distributiekosten in Vlaanderen in totaal toch moet verlagen aangezien elektriciteitsstromen tot op zekere hoogte decentraal geoptimaliseerd zijn. De totale mogelijke systeempiek op het distributienet zal dan zeer waarschijnlijk minder hoog zijn aangezien decentraal elektriciteitsstromen op elkaar worden afgestemd. Dit economisch voordeel zou ten goede moeten komen aan de (hernieuwbare) energiegemeenschappen die hieraan bijdragen.

Met betrekking tot de vraag uit de consultatie rond een meldingsplicht versus erkenning of label wil Boerenbond opmerken dat een meldingsplicht voor (hernieuwbare) energiegemeenschappen momenteel

moet volstaan. Hiermee wordt het doel (namelijk het bewerkstelligen van transparantie) immers bereikt. Het onderwerpen van (hernieuwbare) energiegemeenschappen aan een erkenning of label brengt waarschijnlijk extra administratie en kosten met zich mee, waardoor de drempel om een (hernieuwbare) energiegemeenschap te starten verhoogd wordt. Op dit moment is het van belang dat de drempel om een (hernieuwbare) energiegemeenschap te starten niet onnodig hoog is.

Met betrekking tot het zelf bezitten en/of beheren van het net, wil de land- en tuinbouwsector op dit moment de mogelijkheid openhouden dat ze een net zelf kan bezitten en/of beheren. Zeker de glastuinbouw ziet mogelijkheden in het bezitten en beheren van warmtenetten, waarvan de warmte niet (alleen) afkomstig is van hernieuwbare energie. Vanuit de land- en tuinbouwsector zouden we dus willen opmerken dat zowel energiegemeenschappen als hernieuwbare energiegemeenschappen het recht zouden kunnen krijgen om een net zelf te bezitten en/of te beheren. Het lijkt op dat moment evident dat wat betreft de uitvoering van het beheer van het net dezelfde eisen worden gesteld als aan een distributienetbeheerder. Maar naar juridisch-financiële voorwaarden voor de beheerder zouden de eisen lager moeten kunnen liggen (bijvoorbeeld op het gebied van solvabiliteit). Een lagere financiële draagkracht van een energiegemeenschap ten opzichte van een bestaande netbeheerder mag geen reden zijn dat deze energiegemeenschap deze netbeheertaken niet op zich zou kunnen nemen.

Ook als een (hernieuwbare) energiegemeenschap het net niet zelf bezit en/of beheert, zou het deelnemen aan een (hernieuwbare) energiegemeenschap een voordeel moeten bieden op het gebied van energiezekerheid. Zo stelt Boerenbond voor dat in geval van het toepassen van het afschakelplan van elektriciteit de op dat moment binnen de (hernieuwbare) energiegemeenschap geproduceerde elektriciteit binnen de (hernieuwbare) energiegemeenschap kan worden benut. Hierdoor draagt een (hernieuwbare) energiegemeenschap bij aan een bepaalde energiezekerheid op momenten dat het afschakelplan van toepassing is.

Tot slot willen we opmerken dat Boerenbond van mening is dat beide voorgestelde pistes voor de implementatie van het recht op zelfverbruik/delen van hernieuwbare energie door gezamenlijke actieve afnemers en (hernieuwbare) energiegemeenschappen moeten worden open gehouden (zie 3.5 *Nadere regels voor actieve afnemer, gezamenlijk actieve afnemers, energiegemeenschap en hernieuwbare energiegemeenschap in de technische reglementen*). Op dit moment is het van belang dat de drempel om een (hernieuwbare) energiegemeenschap te starten niet onnodig hoog is; Vlaanderen zal waarschijnlijk alle vormen en maten van (hernieuwbare) energiegemeenschappen nodig hebben om zijn energiedoelstellingen te bereiken.